

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vesilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi eräitä vesilain säännöksiä. Muutoksista merkittävin koskee vesien suojelun ennakkotoimenpidejärjestelmän perustana olevaa valtuutussäännöstä. Sen tarkoituksena on mahdollistaa nykyistä paremmin ennakkotoimenpidejärjestelmän kehittäminen asetusteitse. Muut ehdotetut muutokset ovat tarkistuksia ja täydennyksiä, joista osa johtuu lainsäädännön muuttumisesta. Tarkistukset ja täydennykset koskevat muun ohel-

la puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toiminnassa tarvittavia merenkulun turvalaitteita, välimiesmenettelyä, vesilain ojitussäännösten suhdetta rakennuslain säännöksiin sekä vesilaitoksen mahdollisuutta poiketa häiriötilanteessa luvan määräyksistä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1 luvun 12 §. Pykälä sisältää säännökset vesistöissä olevasta valtavyälystä. Siihen ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan kysymys valtavyälyn sijainnista ja leveydestä käsitellään vesioikeudessa hakemusasiana. Vastaavasti tarkistettaisiin 14 luvun 7 §:n 3 momenttia, jossa nämä asiat nyt on säädetty riita-asioiksi. Muutoksen syynä on se, että kysymystä valtavyälyn sijainnista ei koskaan voida päättää vain yksittäistä kantajaa ja vastaajaa koskevana asiana. Päätöksen oikeusvoiman tulee ulottua jokaiseen. Tämän vuoksi asia tulisi ratkaista hakemusasiana, jonka käsitteystä tiedotetaan julkisesti. Päätökset, joilla valtavyälyä muutetaan, ovat 1 luvun 12 §:n 2 momentin nojalla jo nyt hakemusasioita.

1 luvun 20 §. Pykälästä, joka sisältää niin sanotun pienten vesien pilaamiskiellon, puuttuu maininta lupaviranomaisesta. Lain 10 luvun 3 §:stä ja 2 §:n 4 momentista johtuu, että lupaviranomaisena on ympäristönsuojelulauta-

kunta. Tämä on ristiriidassa 1 luvun 19 §:n kanssa, johon 20 §:ssä muutoin viitataan. Selvyyssyistä pykälää ehdotetaan täydennettäväksi maininnalla ympäristönsuojelulautakunnan toimivallasta.

1 luvun 23 §. Vesiensuojelun ennakkotoimenpidejärjestelmä perustuu tähän pykälään. Sitä koskevat asetuksetasoiset säännökset on tarpeen uudistaa, koska vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä annettu asetus (283/62) ei kaikissa suhteissa vastaa vesiensuojelun tarpeita ja oikeusvarmuuden vaatimuksia. Jotta asetus voitaisiin uudistaa, pykälään sisältyviä valtuutussäännöksiä ehdotetaan ajanmukaistettaviksi. Periaatteellisia muutoksia ehdotus ei sisällä. Tarkoituksena on, että uudessa asetuksessa nykyistä paremmin turvataan asianosaisten oikeussuojia sekä varmistetaan, ettei jäteveden johtaminen jää ilmoitusmenettelyn varaan silloin, kun vesioikeuskäsittely asiassa on lain mukaan tarpeen.

Alustava ehdotus uudeksi asetukseksi sisältyy oikeusministeriön asettaman ennakkotoi-

menpidetyöryhmän 31 päivänä joulukuuta 1991 antamaan mietintöön. Luonnosta on kuitenkin vielä tarkistettava saattamalla se eräiltä osin vastaamaan Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksesta johtuvia vesilain muutoksia ja näiden perusteella annettavia valtioneuvoston päätöksiä. Tästä syystä luonnosta uudeksi vesiensuojeluasetukseksi ei vielä ole mahdollista liittää tähän esitykseen.

Pykälän 1 momentista poistettaisiin samalla säännökset vesilain voimaantulovaiheen siirtymäjärjestelyistä, joilla ei enää vuosiin ole ollut käytännön merkitystä.

2 luvun 7 §. Pykälän 2 momentin nojalla vesioikeus voi eräissä tapauksissa lupapäätöksen yhteydessä myöntää rakentajalle oikeuden ottaa korvausta vastaan käyttöön vierasta vesitai maa-aluetta, vaikka tämä ei ennestään omistaisi osaakaan tarvittavasta alueesta. Kysymykseen tulevat rakennelmat ja toimenpiteet, jotka momentissa on lueteltu tyhjentävästi, ovat kaikki luonteeltaan vähäisiä. On tarkoituksenmukaista, että käyttöoikeus olisi myönnettävissä myös eräissä näihin rinnastettavissa tapauksissa kuten johtoja ja kaapeleita vesistöön sijoitettaessa. Tämän vuoksi momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että myös muu luettelossa mainittuihin verrattava rakennelma voisi olla momentin mukaisen käyttöoikeuden perusteena.

2 luvun 22 a §. Kalastuslakia (286/82) säädettäessä vuoden 1982 loppuun voimassa olleesta kalastuslaista (503/51) siirrettiin pykälään tarkistettuina säännökset, jotka koskevat vettä käyttävän laitoksen omistajan yleistä velvollisuutta estää kalojen joutuminen laitokseen. Tämä tapahtuu pykälän nojalla välppäaidan tai muun vastaavan laitteen avulla. Aiemman kalastuslain 46 §:ssä oli vastaavankaltainen säännös. Pykälää sovelletaan vesilain 3 ja 9 luvussa olevien viittaussäännösten nojalla lähinnä vesivoimalaitoksiin ja käyttövettä vesistöä johtaviin laitoksiin.

Vesilain 22 luvun 2 §:stä johtuu, ettei vesilain säännöksiä voida soveltaa aiemman vesilainsäädännön nojalla tehtyihin laitteisiin ja rakennelmiin, jollei vesilaissa nimenomaisesti säädetä toisin. Tämä sääntö ulottuu myös 2 luvun 22 a §:ään, jota muun säännöksen puuttuessa ei siten voida soveltaa muihin kuin vesilain nojalla tehtyihin vettä käyttäviin laitoksiin. Näin on siitä huolimatta, että pykälässä asetetut velvoitteet ovat sinänsä yleisiä ja vesioikeudellisesta lupamenettelystä riippumattomia, vaik-

kakin varsinkin 1 momenttia on käytännössä yksilöity vesilain mukaisten lupamääräysten avulla.

Koska velvollisuuksien soveltamisalan rajoittaminen ei kuitenkaan ole ollut pykälän tarkoituksena, siihen ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka nojalla pykälää sovelletaan kaikkiin asianomaisiin laitoksiin.

Asian valmistelun yhteydessä on toisaalta ilmennyt pykälän 1 momentin sanamuodon olevan käytännössä niin ehdoton, ettei sitä kaikissa tapauksissa ole ollut mahdollista noudattaa. Tämän vuoksi sanamuotoa ehdotetaan väljennettäväksi tämän hetken teknisiä mahdollisuuksia vastaavaksi.

3 luvun 13 §. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus ehdotetaan tarkistettavaksi muuttuneen lainsäädännön johdosta.

4 luvun 5 a ja 7 a §. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toiminnassa on eräissä tapauksissa välttämätöntä sijoittaa yksityisen vesialueelle merenkulun turvalaitteita. Usein ne liittyvät sellaiseen sotilasväylään, jota ei ole perustettu vesilaissa tarkoitettulla tavalla. Eräissä tapauksissa on myös tarpeen sijoittaa toisen alueelle alusten tilapäistä, vaikkakin ehkä toistuvaa ankkurointia varten kiilapultteja ja niihin rinnastettavia kiinnityslaitteita yksityiselle alueelle.

Sanottujen laitteiden sijoittamisesta ei tällä hetkellä ole voimassa nimenomaisia säännöksiä, ja tilanne on ainakin osin epäselvä. Sekä viranomaisten toimintamahdollisuuksien turvaaminen että yksityinen oikeussuoja edellyttävät, että asiasta säädetään nimenomaisesti. Tämän vuoksi lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a §, johon sisältyvien viittausten nojalla noudatettaviksi tulisivat soveltuvin osin luvun 5 ja 7 §:n säännökset. Muiden kuin eräiden vähäisten laitteiden sijoittaminen vaatisi tällöin joko alueen omistajan suostumuksen tai vesioikeuden luvan, jonka yhteydessä määrättäisiin myös mahdollisista korvauksista.

Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen virkatehtävien suorittaminen saattaa myös vaatia oikeutta lunastaa tai ottaa korvausta vastaan käyttöön alue, joka on tarpeen lastaus- tai ankkuroimispaikkaa taikka satamaa varten. Luvun 7 §:n 1 momentin säännös lunastuksesta ja käyttöoikeudesta edellyttää, että lastaus- ja ankkuroimispaikat sekä satamat ovat yleisiä, mikä viittaa niiden yleiseen käyttöön. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen lastaus- ja ankkuroimispaikat sekä satamat eivät kuiten-

kaan välttämättä ole yleisessä käytössä. Sen varmistamiseksi, että sanottujen viranomaisten tehtävät voidaan hoitaa häiriöttömästi ja että myös yksityinen oikeussuoja turvataan, ehdotetaan sanotuissa tapauksissa soveltuvin osin noudatettavaksi 7 §:n 1 momentin säännöksiä.

Ehdotuksen 7 a §:n 1 momentissa tarkoitettu kiinnityslaitte ei oikeuttaisi pitempiäaikaiseen alusten oleskeluun kuin 1 luvun 24 §:n 2 momentissa säädetään tilapäisestä ankkuroinnista. Muu alusten ankkuroiminen tai kiinnittäminen on mahdollista vain omistajan suostumuksella tai hankkimalla alueeseen lunastus- tai käyttö-oikeus siten kuin 7 a §:n 2 momentissa on ehdotettu.

Puolustusvoimien osalta on tässä pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa kysymys lähinnä sotilasväylistä, joita koskevat tiedot eivät maanpuolustussyistä ole julkisia. Tämän vuoksi säännöksiä ei voida kytkeä olemassa olevaan väylään samalla tavoin kuin voimassa olevissa 4 luvun säännöksissä. Jos kysymys on vesioikeudessa käsiteltävästä asiasta, hakijan olisi annettava vesioikeudelle riittävä selvitys haettujen laitteiden tai oikeuksien tarpeellisuudesta asianomaisessa kohteessa. Tarkoituksena on, että yleiseen käyttöön tuleviin puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen yhteysväyliin ja niitä vastaaviin väyliin sovelletaan yleisistä paikallisyväylistä voimassa olevia säännöksiä. Ehdotettu 7 a § olisi siten tavanomaiseen menettelyyn nähden toissijainen.

Pykälässä ehdotettu väylän ulkopuolisia turvalaitteita koskeva säännös aiheuttaa tarpeen selvittää merenkulkulaitoksen valtuuksia väylien ulkopuolisten matalikoiden merkitsemisessä. Tämän vuoksi lukuun lisättäisiin vielä viimeksi mainittua kysymystä koskeva 5 a §.

5 luvun 84—86 ja 90 §. Pykälä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että niissä viitataan voimassa olevaan välimiesmenettelystä annettuun lakiin (967/92) ja että eräät menettelyn yksityiskohdat muuttuvat vastaamaan sanottua lakia. Muutoin menettely jäisi entiselleen. Tarkoituksena on myöhemmin selvittää, onko uutta koskevien erityisten välimiesmenettelysäännösten säilyttäminen jatkossa tarkoituksenmukaista, koska irtouiton lakattua koko maassa niiden soveltamistarve on olennaisesti vähentynyt.

6 luvun 35 §. Pykälässä säädetään vesilain ojitussäännösten suhteesta rakennuslain (370/58) säännöksiin. Voimassa olevan 1 momentin mukaan vesilain säännöksiä noudatetaan asema- ja rakennuskaava-alueella, jollei

rakennuslainsäädännöstä johdu muuta. Käytännössä pykälän soveltaminen on kuitenkin ollut ongelmallista varsinkin sen jälkeen, kun yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annettu laki (982/77) tuli voimaan. Sanotun lain mukainen viemäri voi olla vesilain kannalta oja, koska yleisen viemärlaitoksen tehtäviin sen toiminta-alueella kuuluu muun ohella sadeveden ja perustusten kuivatusveden johtaminen. Oikeudellista sidonnaisuutta rakennuslain mukaisen kaavan ja laitoksen toiminta-alueen välillä ei ole, vaikkakin jälkimmäinen käsittää yleensä alueet, joilla asema- tai rakennuskaava on voimassa.

Yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetussa laissa säädetään ennen muuta kunnan sekä viemärlaitoksen yleisistä velvollisuuksista sekä laitoksen ja liittyjien välisistä suhteista. Laki ei sen sijaan koske yksityisiä ojitus- tai viemärintoimenpiteitä eikä esimerkiksi niistä johtuvia vastuu- ja korvauskysymyksiä. Toisaalta rakennusasetuksen 103 §:ssä on säännös asema-kaava-alueen tontinomistajan eräistä velvollisuuksista vedenjuoksun järjestämisen osalta. Säännös koskee asetuksen 134 ja 137 §:n nojalla myös rakennuskaava-alueita ja kaavoittamattomia haja-asutusalueita. Vesiasioiden oikeuskäytännössä on annettu lakien välisessä suhteessa merkitystä sille, kuuluuko alue yleisen viemärlaitoksen toiminta-alueeseen vai ei. Tämä on joissakin tapauksissa voinut johtaa vesilain säännösten syrjäytymiseen, vaikka yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annettu laki sen enempää kuin rakennuslakikaan ei sisältäisi tapauksen ratkaisemiseksi tarpeellisia säännöksiä. Korkein hallinto-oikeus on rakennusasiaa koskevassa ratkaisussaan 1991 A 87 katsonut, että kysymys pintavesien johtamisesta rakennuskaava-alueella kuului ympäristönsuojelulautakunnan ratkaistavaksi vesilain 6 luvun 12 §:ssä tarkoitettuna asiana.

Tilanteen selkiyttämiseksi ehdotetaan, että 1 momentin poikkeussäännöksen ala määritellään kaavatilanteen rinnalla yleisen viemärlaitoksen toiminta-alueen pohjalta. Viimeksi mainitut alueet ja yksityiskohtaisten kaavojen alueet ovat käytännössä paljolti päällekkäisiä. Vesilakia sovellettaisiin, jollei joko yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetusta laista tai rakennuslainsäädännöstä nimenomaisesti johdu muuta. Kysymys ei olisi vesilain mekaanisesta syrjäytymisestä, vaan kussakin tapauksessa olisi erikseen selvittävä, millaisista asioista mainituissa laeissa tai niiden nojalla annetuissa

säännöksissä säädetään. Esimerkiksi korvauksia tai ojan sijoittamista koskevat yksityisten väliset riitakysymykset ratkaistaisiin yleensä vesilain mukaisesti, koska asiasta ei muuta säädetä. Samalla otettaisiin huomioon yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetusta laista tai rakennuslaista johtuvat rajoitukset. Samalta pohjalta tarkistettaisiin myös viemäröintiä koskevaa 10 luvun 18 §:ää.

Eräitä erityistilanteita koskevaa pykälän 2 momenttia tarkistettaisiin siten, että myös se vastaa yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain säännöksiä.

7 luvun 11 §. Mahdollisuus hakea muutosta vesioikeudellisten yhteisöjen päätöksiin koskee yleensä kaikkia sellaisia yhteisöjen toimielinten ratkaisuja, joilla on vaikutusta osakkaan oikeusasemaan. Järjestely-yhtiön osalta säännökset ovat kuitenkin vastaavista ojitus- ja säännöstely-yhtiötä sekä uittoyhdistystä koskevista säännöksistä poiketen puutteellisia sikäli, että toimimahdollisuus on rajattu vain eräisiin yksittäisiin tilanteisiin. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi osakkaan oikeussuojan turvaamiseksi kaikissa tilanteissa.

9 luvun 22 §. Lain 9 luvun mukaiset vedenhankintaluvat sidotaan yleensä tiettyyn vedenkäyttötarkoitukseen. Tämä on tarpeen jo sen vuoksi, että käyttötarkoitus vaikuttaa osaltaan luvan myöntämisen edellytyksiin. Toisaalta sanotusta seuraa, ettei edes yleinen vesilaitos voi perustellustakaan syystä toimittaa vettä naapurikunnan vesilaitokselle yleiseen käyttöön. Tällainen tarve voi syntyä esimerkiksi häiriötapauksissa ja kriisitilanteissa, joissa muutosasian saattaminen vesioikeuden käsiteltäväksi ei ole käytännössä mahdollista.

Sanotuista syistä lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 22 §, jonka nojalla vettä voidaan määrätyin edellytyksin toimittaa lupapäätöksessä osoitetusta käyttötarkoituksesta poiketen muuhunkin kohteeseen, jos tämä on tarpeen kuluttajien vedensaannin turvaamiseksi tai toisen vesilaitoksen toiminnan varmistamiseksi taikka muutoin näihin verrattavasta painavasta syystä. Oikeutta lupaa suurempaan veden johtamiseen vesistöä tai pohjavedestä muutos ei merkitsisi.

10 luvun 18 §. Pykälässä säädetään vesilain viemärisäännösten ja rakennuslainsäädännön välisestä suhteesta. Asemakaava-alueella sovelletaan vain rakennuslakia, kun taas rakennuskaava-alueilla ja eräillä muilla alueilla vesilakia sovelletaan rakennuslakiin nähden toissijaisesti

siten kuin ojitusta koskevassa 6 luvun 35 §:ssä säädetään. Käytännössä 10 luvun 18 §:n säännös on 6 luvun 35 §:n tavoin vaikeasti sovellettava. Vaikeus on korostunut yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain tultua voimaan, koska sanottu laki, olematta rakennuslainsäädäntöä, korvasi eräät rakennuslakiin aiemmin sisältyneet viemäröintisäännökset. Yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain soveltamisen kannalta on samantekevää, onko alue asemakaava-aluetta, rakennuskaava-aluetta tai muuta aluetta. Rakennusasetuksen 98—102 §:n viemäröintisäännöksistä osaa voidaan soveltaa myös rakennuskaava-alueilla ja kaavoittamattomilla haja-asutusalueilla. Toisaalta mitkään mainituista säännöksistä eivät järjestä kattavasti kaikkia niitä ojituksen oikeuskysymyksiä, joista vesilaissa säädetään. Tämä koskee myös asemakaava-aluetta.

Yhtenäisten sääntöjen omaksuminen sekä viemäröinnin että ojituksen osalta on tarpeen jo siksi, että käytännössä ojan ja avoviemärin välinen ero voi olla hyvin tulkinnanvarainen. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että sääntö on sama kuin 6 luvun 35 §:ssä ojituksen osalta ehdotettu. Viemäröintiin asema- ja rakennuskaava-alueella sekä yleisen vesi- ja viemärilaitoksen toiminta-alueella sovellettaisiin näin ollen vesilain säännöksiä, jollei yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetusta laista tai rakennuslaista tai niiden nojalla annetuista säännöksistä tai määräyksistä johdu muuta.

Vesilain soveltamismahdollisuuden ulottaminen asemakaava-alueille on selvyysyistä paikallaan myös siksi, että vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä annetun asetuksen 5 §:n mukainen lausuntomenettely koskee yleiseen viemärlaitokseen liitettäviä teollisuus- ja eräitä muita jätevesiä alueen kaavoitustilanteesta riippumatta.

Rakennuslautakunnan oikeus määrätä viemäreiden sijoittamisesta vieraalle alueelle rakennuslain 133 §:n nojalla jäisi entiselleen.

10 luvun 25 a §. Pykälässä säädetään edellytyksistä, joiden vallitessa pilaamisluvan varaisista toimintaa voidaan ilman vesioikeuden lupaa jatkaa. Vuodesta 1987 voimassa ollut säännös on omiaan hämärtämään lupajärjestelmän ja 1 luvun 23 §:ään perustuvan ennakkoilmoitusmenettelyn välistä suhdetta. Samoin se vaarantaa haitankärsijöiden oikeussuojan tapauksissa, joissa luvanvaraisuutta koskenut ennakkoarvio osoittautuu vääräksi. Ennakkoilmoitusmenettelyyn liittyessään se on omiaan antamaan val-

vontaviranomaisen lausunnolle määräaikaan lupaannastuvan merkityksen, vaikkei tämä ole ilmoitusmenettelyn tarkoituksena, eikä haitankärsijöitä ilmoitusmenettelyssä kuulla. Säännökseltä puuttuu vastine muissa kuin vesistön pilaamisesta koskeissa lupa-asioissa. Näistä syistä pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Muutoksen käytännöllinen merkitys olisi vähäinen.

13 luvun 12 §. Pykälässä säädetään syyttäjän oikeudesta olla syyttämättä eräistä vähäisistä rikkomuksista. Koska syyttämättä jättämisestä säädetään yleisesti rikoslain voimaannpanemisesta annetussa asetuksessa, vesilakiin sisältyvä säännös syyttämättä jättämisestä ehdotetaan poistettavaksi. Sen sijaan pykälässä säädettäisiin rangaistus vesiensuojelun ilmoitusvelvollisuuden rikkomisesta, koska tästä on asianmukaisempaa säätää laissa kuin asetuksessa. Ehdotetun lain tullessa voimaan vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä annetun asetuksen 9 §:n rangaistussäännös kumottaisiin.

14 luvun 7 §. Pykälän 3 momentissa määritellään ne asiat, jotka käsitellään vesioikeudessa riita-asiana. Yhdenmukaisesti 1 luvun 12 §:ään ehdotetun muutoksen kanssa momentista ehdotetaan poistettavaksi valtaväylän sijaintia ja leveyttä koskevat asiat. Samalla momentin rakennetta tarkistettaisiin siten, että sen suhde 21 luvun 3 §:n mukaisiin virka-apuasioihin on nykyistä selkeämpi.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole julkistaloudellisia vaikutuksia. Sen yksityistaloudelliset vaikutukset ovat vähäisiä.

3. Asian valmistelu

Vesiensuojelun ennakkotoimenpidejärjestelmään liittyvät 1 luvun 20 ja 23 §:ää, 10 luvun 25 a§:ää sekä 13 luvun 12 §:ää koskevat ehdotukset on valmisteltu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä. Muutoksista on pyydetty lausunnot yhdeksältä viranomaiselta ja järjestöltä. Lausunnoissa ehdotuksia on pääosin puollettu.

Vedenhankintaa koskeva 9 luvun 22 § perustuu vesi- ja ympäristöhallituksen maa- ja metsätalousministeriölle tekemään aloitteeseen.

Muulta osin ehdotus on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä. Ehdotuksesta on tältä osin saatu lausunnot ympäristöministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, vesi- ja ympäristöhallitukselta, vesiylioikeudelta, Suomen Kaupunkiliitolta, Suomen Kunnallisliitolta ja Kalatalouden Keskusliitolta. Lausunnoissa ehdotuksia on pääosin puollettu.

Lakiehdotuksen 2 luvun 22 a §:stä on Suomen Voimailosyhdistys antanut erikseen lausunnon.

Puolustusvoimia ja rajavartiolaitosta koskeva 4 luvun 7 a § on valmisteltu erikseen virkatyönä oikeusministeriössä yhteistyössä puolustusministeriön, sisäasiainministeriön ja merenkulkuhallituksen kanssa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 10 luvun 25 a §, sellaisena kuin se on 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (467/87),

muutetaan 1 luvun 20 ja 23 §, 2 luvun 7 §:n 2 momentti ja 22 a §:n 1 momentti, 3 luvun 13 §:n 2 momentti, 5 luvun 84 §:n 2 momentti, 85 §:n 1 ja 3 momentti, 86 §:n 1 momentti ja 90 §, 6 luvun 35 §, 7 luvun 11 §:n 1 momentti, 10 luvun 18 §, 13 luvun 12 § sekä 14 luvun 7 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 22 a §:n 1 momentti 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (287/82) ja 14 luvun 7 §:n 3 momentti 11 päivänä lokakuuta 1963 annetussa laissa (453/63), sekä

lisätään 1 luvun 12 §:ään uusi 4 momentti, 2 luvun 22 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa, uusi 4 momentti, 4 lukuun uusi 5 a ja 7 a § ja 9 lukuun uusi 22 § seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

12 §

Kysymys valtaväylän sijainnista ja leveydestä voidaan saattaa hakemuksella vesioikeuden käsiteltäväksi.

20 §

Mitä 19 §:ssä säädetään vesistöistä, koskee myös tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesiuomaa ja allasta sellaisten toimenpiteiden osalta, joista voi aiheutua yleistä tai toisen yksityistä etua loukkaavia, 19 §:ssä mainittuja haitallisia vaikutuksia. Lupaa haetaan ympäristönsuojelulautakunnalta siten kuin 10 luvussa säädetään, jollei asia ole muutoin vesioikeudessa käsiteltävä.

23 §

Teollisuuden tai siihen verrattavan toiminnan alaan kuuluvasta laitoksesta ei saa päästää tai johtaa ympäristölle tai terveydelle vaarallisia, asetuksella erikseen säädettyjä aineita maahan tai vesiin sellaisina määrinä, että niistä voi aiheutua tämän luvun 19, 20 tai 22 §:ssä tarkoitettu seuraus. Näitä aineita käsittelevän laitoksen toiminnasta tai toiminnan muuttamisesta on toiminnanharjoittajan tehtävä ennakolta ilmoitus 21 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle valvontaviranomaiselle siten kuin asetuksella säädetään.

Asetuksella voidaan myös säätää, että muun kuin 1 momentissa tarkoitettun, vesien pilaantumisen vaaraa aiheuttavan laitoksen rakenta-

misesta, käyttöön ottamisesta tai laitoksen toiminnan muuttamisesta on toiminnanharjoittajan tehtävä ennakolta ilmoitus valvontaviranomaiselle. Mitä tässä momentissa säädetään laitoksesta, koskee myös muuta siihen verrattavaa yritystä ja hanketta. Ilmoituksen tekeminen ei vapauta asianomaista hakemasta viranomaisen lupaa, jos se tämän lain säännösten mukaan on tarpeen.

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

7 §

Edellä 1 momentissa säädetyistä edellytyksistä riippumatta voidaan, mikäli tämän luvun 6 §:ssä mainitut rakentamisen edellytykset ovat olemassa, hakemuksesta myöntää oikeus tehdä vesiuomaan toiselle kuuluvalle tai yhteiselle alueelle uomaa huomattavasti muuttamatta panto kiinnikkeineen, silta siihen liittyvine laitteineen, laiturit tai pumppulaitos taikka muu näihin verrattava vähäinen rakennelma, niin myös oikeus tilapäisesti nostaa vettä toiselle kuuluvalle alueelle. Samoin voidaan hakijalle myöntää oikeus suorittaa toisen alueella perkaustyötä sekä vähäisessä määrin oikaista tai levittää uomaa niin myös panna poistettavaa maata toisen alueelle, ei kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muuhun erityiseen käyttöön otetulle alueelle.

22 a §

Kalojen joutumista vettä käyttävään laitokseen on mahdollisuuksien mukaan vähennettävä asettamalla laitoksen tulokanavaan tai vesijohtoon välppäitä tai muu tarkoituksenmukainen laite. Tällainen laite voidaan kuitenkin pitää nostettuna vesistön ollessa jäätyneenä ja jäiden lähdön aikana.

Tässä pykälässä säädettyt velvollisuudet koskevat myös laitoksia, jotka on rakennettu ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla.

3 luku

Vesivoiman hyväksikäyttö

13 §

Milloin erimielisyys koskee tämän luvun 10 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä, on yritykseen osallistuvalla oikeus pyytää vesioikeutta asettamaan kaksi välimiestä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/92) säädetään.

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

5 a §

Merenkululaitoksella on noudattaen soveltuvin osin 5 §:n säännöksiä kulkuväylän ulkopuolella oikeus sellaisten turvalaitteiden sijoittamiseen, jotka ovat tarpeen matalikon tai karin merkitsemiseksi tai muusta näihin rinnastettavasta syystä.

7 a §

Puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on oikeus virkatehtäviensä suorittamiseksi asettaa pysyvästi toisen alueelle 5 §:ssä tarkoitettuja turvalaitteita noudattaen soveltuvin osin, mitä sanotussa pykälässä säädetään yleisen kulkuväylän kuntoonpanijan oikeudesta. Sama on soveltuvin osin voimassa alusten tilapäistä ankurointia tai kiinnittämistä varten tarvittavista pulteista ja niihin rinnastettavista laitteista. Jos tällainen laite on vähäinen, siitä on voimassa, mitä 5 §:n 3 momentissa säädetään turvalaitteen apulaitteesta, jollei kysymys ole 5 §:n 2.

momentissa tarkoitettusta erityiseen käyttöön otetusta alueesta. Turvalaitteista on voimassa, mitä 3 §:n 4 momentissa säädetään.

Puolustusministeriölle tai rajavartiolaitokselle voidaan myöntää sen tehtävien suorittamiseksi tarpeellinen käyttö- tai lunastusoikeus lastaus- tai ankkuroimispaikkaa taikka satamaa varten muissakin kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Jos vesioikeuskäsittely on tämän pykälän mukaisessa asiassa tarpeen, hakijan on annettava vesioikeudelle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

5 luku

Puutavaran uitto

84 §

Välimiesten kelpoisuudesta ja vastuusta on voimassa, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa säädetään.

85 §

Jollei asianosainen seitsemässä päivässä sen jälkeen, kun vastapuoli todisteellisesti on ilmoittanut vaativansa välimiesmenettelyä sekä valitsemansa välimiehen, tiedota, kenet hän on puolestaan valinnut välimieheksi, taikka jolleivät ne, joiden on valittava yhteinen välimies, pääse yksimielisyyteen asiasta tai välimiehet sovi puheenjohtajan valitsemisesta, on sen yleisen alioikeuden, jonka tuomiopiirissä vahinkoa väitetään aiheutuneen, jonkun asianosaisen pyynnöstä määrättävä välimies tai puheenjohtaja välimiesmenettelystä annetun lain mukaisesti. Tähän määräykseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja siihen on merkittävä antamispäivä ja -paikka. Tuomio, joka on välimiesten allekirjoitettava, on toimitettava asianomaiselle vesioikeudelle. Kappale tuomiota on toimitettava kullekin asianosaiselle siten kuin välimiesmenettelystä annetun lain 37 §:ssä säädetään.

86 §

Välitystuomioon tyytymätön saa hakea siihen muutosta vesioikeudessa. Tätä tarkoittava riita-asia on pantava vireille 60 päivän kuluessa siitä kun tuomio annettiin.

90 §

Asianosaisilla on oikeus sopia uittovahingon korvausta koskevan asian saattamisesta välimiesten käsiteltäväksi välimiesmenettelystä annetussa laissa säädettyä menettelyä noudattaen. Tällöin on vastaavasti voimassa, mitä 88 §:ssä säädetään.

6 luku

Ojitus

35 §

Alueella, jolla on voimassa asema- tai rakennuskaava, sekä yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetussa laissa tarkoitetun yleisen viemärilaitoksen toiminta-alueella on sovellettava ojitusta koskevia tämän lain säännöksiä, jollei sanotusta laista tai rakennuslaista (370/58) taikka niiden nojalla annetuista säännöksistä tai määräyksistä johdu muuta.

Ojana pidetään myös sellaista yleisen viemärilaitoksen viemäriä, jonka tarkoituksena on sade- tai kuivatusveden johtaminen, jollei 10 luvun 2 §:n 3 momentista johdu muuta. Jos tällaisessa viemäriässä johdetaan kuivatustarkoituksessa vettä yleisen viemärin toiminta-alueelta sen ulkopuolelle, vesioikeus voi hakemuksesta määrätä, että alue tai sen osa on käsiteltävä kuivatusalueen erillisenä osittelualueena. Hyödyn saajaksi katsotaan tällöin asianomainen viemärilaitos.

7 luku

Vesistön järjestely

11 §

Vesistön järjestelyssä on vastaavasti noudatettava, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä, 27 §:n 3 momentissa ja 28—31 §:ssä säädetään. Yhtiön kokouksen päätöstä on kuitenkin moitittava ja päätöksen tehottomaksi toteamista vaadittava kanteella vesioikeudessa. Päätöstä, jossa osakkaiden osuus yhtiössä tai kustannusten jako on vahvistettu, on moitittava kolmen kuukauden kuluessa ja muuta päätöstä 60 päivän kuluessa kokouksesta. Vaatimus, joka 6 luvun 30 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa tehdään järjestelyn aiheuttamasta kuivatuksesta hyötyä saavan velvoittamisesta osallistumaan järjestelyn kustannuksiin, on niin ikään tehtävä kanteella vesioikeudessa.

9 luku

Veden johtaminen nesteinä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

22 §

Tässä luvussa tarkoitetun veden johtamista tai ottamista koskevan luvan haltija on vedenhankinnan kriisi- ja häiriötilanteissa oikeutettu ilman vesioikeuden lupaa toimittamaan tilapäisesti vettä muuallekin kuin vedenottoluvassa tarkoitettuun käyttökohteeseen, jos tämä on tarpeen kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon vedensaannin turvaamiseksi tai muutoin yleiseltä kannalta merkittävän vesilaitoksen toiminnan turvaamiseksi taikka muusta näihin verrattavasta painavasta syystä.

10 luku

Jätevedet ja muut vesistöä pilaavat aineet

18 §

Viemäreistä, jotka sijaitsevat yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetussa laissa tarkoitetun yleisen viemärilaitoksen toiminta-alueella tai alueella, jolla on voimassa asema- tai rakennuskaava, on voimassa, mitä 6 luvun 35 §:n 1 momentissa säädetään ojituksesta.

13 luku

Rangaistussäännöksiä

12 §

Joka laiminlyö 1 luvun 23 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden, on tuomittava, jollei laiminlyönti ole vähäinen, sakkoon.

14 luku

Menettelyä koskevia yleisiä säännöksiä

7 §

Riita-asioina käsitellään vesioikeudessa sellaiset, muutoin kuin virka-apuhakemuksella tai ilmoituksella taikka hakemuksen tai rangastusvaatimuksen yhteydessä vireillepannut asiat, jotka johtuvat vesistön luvattomasta sulkemisesta, yksityisen oikeutta loukaten tai muutoin ilman laillista oikeutta tapahtuneesta vesistöön rakentamisesta, vesistön tai veden pilaamisesta taikka muusta tämän lain tai aikaisemman vesioikeuslainsäädännön vastaisesta, vesialuet-

ta, maata tai pohjavettä koskevasta toimenpiteestä ja jotka tarkoittavat tällaisen toimenpiteen kieltämistä, laitoksen tai rakennelman poistamista ja muuta olojen ennalleen palauttamista sekä luvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista, niin myös asiat, jotka koskevat tämän lain tai sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla annettuun päätökseen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia, samoin

kuin tässä laissa kanteella vireille pantaviksi määrätty ja niihin rinnastettavat asiat.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 10 luvun 25 a §, sellaisena kuin se on 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (467/87),

muutetaan 1 luvun 20 ja 23 §, 2 luvun 7 §:n 2 momentti ja 22 a §:n 1 momentti, 3 luvun 13 §:n 2 momentti, 5 luvun 84 §:n 2 momentti, 85 §:n 1 ja 3 momentti, 86 §:n 1 momentti ja 90 §, 6 luvun 35 §, 7 luvun 11 §:n 1 momentti, 10 luvun 18 §, 13 luvun 12 § sekä 14 luvun 7 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 22 a §:n 1 momentti 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (287/82) ja 14 luvun 7 §:n 3 momentti 11 päivänä lokakuuta 1963 annetussa laissa (453/63), sekä

lisätään 1 luvun 12 §:ään uusi 4 momentti, 2 luvun 22 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa, uusi 4 momentti, 4 lukuun uusi 5 a ja 7 a § ja 9 lukuun uusi 22 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

12 §

Kysymys valtavyöhyksen sijainnista ja leveydestä voidaan saattaa hakemuksella vesioikeuden käsiteltäväksi.

20 §

Mitä edellä 19 §:ssä on sanottu vesistöstä, koskee myös tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesiuomaa ja allasta sellaisten toimenpiteiden osalta, joista voi aiheutua yleistä tai toisen yksityistä etua loukkaavia, 19 §:ssä mainittuja haitallisia vaikutuksia.

20 §

Mitä 19 §:ssä säädetään vesistöstä, koskee myös tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesiuomaa ja allasta sellaisten toimenpiteiden osalta, joista voi aiheutua yleistä tai toisen yksityistä etua loukkaavia, 19 §:ssä mainittuja haitallisia vaikutuksia. *Lupaa haetaan ympäristönsuojelulautakunnalta siten kuin 10 luvussa säädetään, jollei asia ole muutoin vesioikeudessa käsiteltävä.*

23 §

Asetuksella erikseen määrättävän vesien pilaantumista aiheuttavan teollisuuden tai siihen verrattavan toiminnan alaan kuuluvaa laitosta, siitä riippumatta, johtuuko sen käyttämisestä tämän luvun 19—21 §:ssä tarkoitettu seuraus, ei saa rakentaa suorittamatta sellaisia toimenpiteitä, joilla vesien pilaantumisen ehkäistään. Mikäli kysymys on ennen tämän lain voimaantuloa rakennetusta edellä tässä pykälässä tarkoitettujen toiminnan alaan kuuluvasta laitoksesta, on sen rakennettava vesien suoja- tai puhdistuslait-

23 §

Teollisuuden tai siihen verrattavan toiminnan alaan kuuluvasta laitoksesta ei saa päästää tai johtaa ympäristölle tai terveydelle vaarallisia, asetuksella erikseen säädettyjä aineita maahan tai vesiin sellaisina määrinä, että niistä voi aiheutua tämän luvun 19, 20 tai 22 §:ssä tarkoitettu seuraus. Näitä aineita käsittelevän laitoksen toiminnasta tai toiminnan muuttamisesta on toiminnanharjoittajan tehtävä ennakolta ilmoitus 21 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle valvontaviranomaiselle siten kuin asetuksella säädetään.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

teet viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Vesioikeus voi kuitenkin hakemuksesta, erityisten syiden vallitessa, pidentää määräajan enintään kymmeneksi vuodeksi.

Asetuksella voidaan myös määrätä, että muun kuin 1 momentissa tarkoitetun, avopintaisen veden tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavan laitoksen käyttöön ottamisesta samoin kuin myös jäteveden johtamisesta asutulta alueelta vesistöön tai maahan, on ennakolta ilmoitettava asianomaiselle vesilautakunnalle tai vesistöjä valvovalle valtion viranomaiselle. Ilmoitus ei vapauta asianomaista hakemasta lupaa jäteveden johtamiseen, mikäli valvollisuus luvan hakemiseen edellä olevien säännösten mukaan toimenpiteen vaikutuksen vuoksi on olemassa.

Asetuksella voidaan myös säätää, että muun kuin 1 momentissa tarkoitetun, vesien pilaantumisen vaaraa aiheuttavan laitoksen rakentamisesta, käyttöön ottamisesta tai laitoksen toiminnan muuttamisesta on toiminnanharjoittajan tehtävä ennakolta ilmoitus valvontaviranomaiselle. Mitä tässä momentissa säädetään laitoksesta, koskee myös muuta siihen verrattavaa yritystä ja hanketta. Ilmoituksen tekeminen ei vapauta asianomaista hakemasta viranomaisen lupaa, jos se tämän lain säännösten mukaan on tarpeen.

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

7 §

Edellä 1 momentissa säädetyistä edellytyksistä riippumatta voidaan, mikäli tämän luvun 6 §:ssä mainitut rakentamisen edellytykset ovat olemassa, hakemuksesta myöntää oikeus tehdä vesiuomaan toiselle kuuluvalle tai yhteiselle alueelle uomaa huomattavasti muuttamatta pato kiinnikkeineen, silta siihen liittyvine laitteineen, laituri tai pumppulaitos, niin myös oikeus tilapäisesti nostaa vettä toiselle kuuluvalle alueelle. Samoin voidaan hakijalle myöntää oikeus suorittaa toisen alueella perkaustyötä sekä vähäisessä määrin oikaista tai leventää uomaa niin myös panna poistettavaa maata toisen alueelle, ei kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muuhun erityiseen käyttöön otetulle alueelle.

Edellä 1 momentissa säädetyistä edellytyksistä riippumatta voidaan, mikäli tämän luvun 6 §:ssä mainitut rakentamisen edellytykset ovat olemassa, hakemuksesta myöntää oikeus tehdä vesiuomaan toiselle kuuluvalle tai yhteiselle alueelle uomaa huomattavasti muuttamatta pato kiinnikkeineen, silta siihen liittyvine laitteineen, laituri tai pumppulaitos *taikka muu näihin verrattava vähäinen rakennelma*, niin myös oikeus tilapäisesti nostaa vettä toiselle kuuluvalle alueelle. Samoin voidaan hakijalle myöntää oikeus suorittaa toisen alueella perkaustyötä sekä vähäisessä määrin oikaista tai leventää uomaa niin myös panna poistettavaa maata toisen alueelle, ei kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muuhun erityiseen käyttöön otetulle alueelle.

22 a §

Vettä käyttävän laitoksen tulokanavaan tai vesijohtoon on asetettava välppäitä tai muu laite, joka estää kaloja joutumasta laitokseen. Tällainen laite voidaan kuitenkin pitää nostettuna vesistön ollessa jäätyneenä ja jäiden lähdön aikana.

22 a §

Kalojen joutumista vettä käyttävään laitokseen on mahdollisuuksien mukaan vähennettävä asettamalla laitoksen tulokanavaan tai vesijohtoon välppäitä tai muu tarkoituksenmukainen laite. Tällainen laite voidaan kuitenkin pitää nostettuna vesistön ollessa jäätyneenä ja jäiden lähdön aikana.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet koskevat myös laitoksia, jotka on rakennettu ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla.

3 luku

Vesivoiman hyväksikäyttö

13 §

Milloin erimielisyys koskee tämän luvun 10 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä, on yritykseen osallistuvalla oikeus pyytää vesioikeutta asettamaan kaksi välimiestä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välimiesmenettelystä 4 päivänä helmikuuta 1928 annetussa laissa (46/28) on säädetty.

Milloin erimielisyys koskee tämän luvun 10 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä, on yritykseen osallistuvalla oikeus pyytää vesioikeutta asettamaan kaksi välimiestä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/92) säädetään.

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

5 a §

Merenkululaitoksella on noudattaen soveltuvin osin 5 §:n säännöksiä kulkuväylän ulkopuolella oikeus sellaisten turvalaitteiden sijoittamiseen, jotka ovat tarpeen matalikon tai karin merkitsemiseksi tai muusta näihin rinnastettavasta syystä.

7 a §

Puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on oikeus virkatehtäviensä suorittamiseksi asettaa pysyvästi toisen alueelle 5 §:ssä tarkoitettuja turvalaitteita noudattaen soveltuvin osin, mitä sanotussa pykälässä säädetään yleisen kulkuväylän kuntoonpanijan oikeudesta. Sama on soveltuvin osin voimassa alusten tilapäistä ankurointia tai kiinnittämistä varten tarvittavista pulteista ja niihin rinnastettavista laitteista. Jos tällainen laite on vähäinen, siitä on voimassa, mitä 5 §:n 3 momentissa säädetään turvalaitteen apulaitteesta, jollei kysymys ole 5 §:n 2 momentissa tarkoitetusta erityiseen käyttöön otetusta alueesta. Turvalaitteista on voimassa, mitä 3 §:n 4 momentissa säädetään.

Puolustusministeriölle tai rajavartiolaitokselle voidaan myöntää sen tehtävien suorittamiseksi tarpeellinen käyttö- tai lunastusoikeus lastaus-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tai ankkuroimispaikkaa taikka satamaa varten muissakin kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuisa tapauksissa.

Jos vesioikeuskäsittely on tämän pykälän mukaisessa asiassa tarpeen, hakijan on annettava vesioikeudelle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

5 luku

Puutavaran uitto

84 §

Välimiesten kelpoisuudesta ja vastuusta on voimassa, mitä välimiesmenettelystä 4 päivänä helmikuuta 1928 annetussa laissa (46/28) on säädetty.

85 §

Jollei asianosainen seitsemässä päivässä sen jälkeen, kun vastapuoli todisteellisesti on ilmoittanut vaativansa välimiesmenettelyä sekä valitsemansa välimiehen, tiedota, kenet hän on puolestaan valinnut välimieheksi, taikka jolleivät ne, joiden on valittava yhteinen välimies, pääse yksimielisyyteen asiasta tai välimiehet sovi puheenjohtajan valitsemisesta, on *sen kaupungin raastuvanoikeuden puheenjohtajan tai sen tuomiokunnan tuomarin, jonka alueella vahinkoa väitetään aiheutuneen*, jonkin asianosaisen pyynnöstä määrättävä välimies tai puheenjohtaja. Tähän määräykseen älköön haettako muutosta.

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja siihen on merkittävä julistamispäivä ja -paikka. Tuomio, joka on välimiesten allekirjoitettava, on toimitettava asianomaiselle vesioikeudelle ja kappale tuomiosta on julistamisen jälkeen annettava asianosaisille.

86 §

Välitystuomioon tyytymätön asianosainen saa hakea siihen muutosta vesioikeudessa. Haaste on annettava vastapuolelle tiedoksi kuudenkymmenen päivän kuluessa sen jälkeen, kun tuomio julistettiin.

Välimiesten kelpoisuudesta ja vastuusta on voimassa, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa *säädetään*.

85 §

Jollei asianosainen seitsemässä päivässä sen jälkeen, kun vastapuoli todisteellisesti on ilmoittanut vaativansa välimiesmenettelyä sekä valitsemansa välimiehen, tiedota, kenet hän on puolestaan valinnut välimieheksi, taikka jolleivät ne, joiden on valittava yhteinen välimies, pääse yksimielisyyteen asiasta tai välimiehet sovi puheenjohtajan valitsemisesta, on *sen yleisen alioikeuden, jonka tuomiopiirissä vahinkoa väitetään aiheutuneen, jonkun asianosaisen pyynnöstä määrättävä välimies tai puheenjohtaja välimiesmenettelystä annetun lain mukaisesti*. Tähän määräykseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja siihen on merkittävä *antamispäivä* ja -paikka. Tuomio, joka on välimiesten allekirjoitettava, on toimitettava asianomaiselle vesioikeudelle. *Kappale tuomiota on toimitettava kullekin asianomaiselle siten kuin välimiesmenettelystä annetun lain 37 §:ssä säädetään.*

86 §

Välitystuomioon tyytymätön saa hakea siihen muutosta vesioikeudessa. *Tätä tarkoittava riita-asia on pantava vireille 60 päivän kuluessa siitä kun tuomio annettiin.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

90 §

Asianosaisilla on oikeus sopia uittovahingon korvausta koskevan asian saattamisesta välimiesten käsiteltäväksi välimiesmenettelystä 4 päivänä helmikuuta 1928 annetussa laissa (46/28) säädettyä menettelyä noudattaen. Tällöin on vastaavasti voimassa, mitä 88 §:ssä on säädetty.

90 §

Asianosaisilla on oikeus sopia uittovahingon korvausta koskevan asian saattamisesta välimiesten käsiteltäväksi välimiesmenettelystä annetussa laissa säädettyä menettelyä noudattaen. Tällöin on vastaavasti voimassa, mitä 88 §:ssä säädetään.

6 luku

Ojitus

35 §

Alueella, jolla asemakaava tai rakennuskaava on voimassa, on ojitusta koskevia säännöksiä noudatettava, mikäli rakennuslainsäädännöstä ei muuta johdu.

35 §

Alueella, jolla on voimassa asema- tai rakennuskaava, sekä yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetussa laissa tarkoitetun yleisen viemärlaitoksen toiminta-alueella on sovellettava ojitusta koskevia tämän lain säännöksiä, jollei sanotusta laista tai rakennuslaista (370/58) tai niiden nojalla annetuista säännöksistä tai määräyksistä johdu muuta.

Jos edellä tarkoitettulta alueelta kuivatustarkoituksessa johdetaan vettä sen ulkopuolelle, vesioikeus voi hakemuksesta määrätä, että alue on käsiteltävä kuivatusalueen erillisenä osittelualueena. Hyödyn saajaksi katsotaan tällöin asianomainen kaupunki, kauppala- tai maalaiskunta.

Ojana pidetään myös sellaista yleisen viemärlaitoksen viemäriä, jonka tarkoituksena on sade- tai kuivatusveden johtaminen, jollei 10 luvun 2 §:n 3 momentista johdu muuta. Jos tällaisessa viemäriässä johdetaan kuivatustarkoituksessa vettä yleisen viemärin toiminta-alueelta sen ulkopuolelle, vesioikeus voi hakemuksesta määrätä, että alue tai sen osa on käsiteltävä kuivatusalueen erillisenä osittelualueena. Hyödyn saajaksi katsotaan tällöin asianomainen viemärlaitos.

7 luku

Vesistön järjestely

11 §

Vesistön järjestelyssä on vastaavasti noudatettava, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä, 27 §:n 3 momentissa, 28 §:n 1 momentissa ja 29—31 §:ssä on säädetty, kuitenkin niin, että yhtiön kokouksen päätöstä, jossa osakkaiden osuus yhtiössä tai kustannusten jako on vahvistettu, on moitittava kolmen kuukauden kuluessa kokouksesta yhtiötä vastaan vesioikeudessa vireille pantavalla kanteella ja että vaatimus, joka 6 luvun 30 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa tehdään järjestelyn aiheuttamasta kuivatuksesta hyötyä saavan velvoittamisesta osallistumaan järjestelyn kustannuksiin, on niin ikään tehtävä kanteella vesioikeudessa.

11 §

Vesistön järjestelyssä on vastaavasti noudatettava, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä, 27 §:n 3 momentissa ja 28—31 §:ssä säädetään. Yhtiön kokouksen päätöstä on kuitenkin moitittava ja päätöksen tehostomaksi toteamista vaadittava kanteella vesioikeudessa. Päätöstä, jossa osakkaiden osuus yhtiössä tai kustannusten jako on vahvistettu, on moitittava kolmen kuukauden kuluessa ja muuta päätöstä 60 päivän kuluessa kokouksesta. Vaatimus, joka 6 luvun 30 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa tehdään järjestelyn aiheuttamasta kuivatuksesta hyötyä saavan velvoittamisesta osallistumaan järjestelyn kustannuksiin, on niin ikään tehtävä kanteella vesioikeudessa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 luku

Veden johtaminen nesteenä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

22 §

Tässä luvussa tarkoitetun veden johtamista tai ottamista koskevan luvan haltija on vedenhankinnan kriisi- ja häiriötilanteissa oikeutettu ilman vesioikeuden lupaa toimittamaan tilapäisesti vettä muuallekin kuin vedenottoluvassa tarkoitettuun käyttökohteeseen, jos tämä on tarpeen kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon veden- saannin turvaamiseksi tai muutoin yleiseltä kannalta merkittävän vesilaitoksen toiminnan turvaamiseksi taikka muusta näihin verrattavasta painavasta syystä.

10 luku

Jätevedet ja muut pilaavat aineet

18 §

Viemäreistä alueella, jolle on vahvistettu asemakaava, on säädetty erikseen. Milloin viemäri jatkuu asemakaava-alueen ulkopuolelle, on viemäristä tältä osin samoin kuin viemäreistä alueella, jolle on vahvistettu rakennuskaava, vastaavasti voimassa, mitä 6 luvun 35 §:ssä on säädetty ojituksesta.

18 §

Viemäreistä, jotka sijaitsevat yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetussa laissa tarkoitetun yleisen viemärilaitoksen toiminta-alueella tai alueella, jolla on voimassa asema- tai rakennuskaava, on voimassa, mitä 6 luvun 35 §:n 1 momentissa säädetään ojituksesta.

25 a §

Jos jäteveden tai muun aineen vesistöön päättäminen, johon ei ole ollut tarpeen hakea 24 §:ssä tarkoitettua lupaa, tulee myöhemmin luvanvaraiseksi muusta syystä kuin asianomaisen toiminnassa tapahtuneen muutoksen johdosta, toimintaa saadaan kuitenkin jatkaa, kunnes lupaa asia on vesioikeudessa ratkaistu, mikäli lupaa haetaan viipymättä aiheen siihen ilmaannuttua eikä vesioikeus asianomaisen viranomaisen tai haittaa kärsivän vaatimuksesta sitä kiellä tai rajoita.

(kumotaan)

25 a §

13 luku

Rangaistussäännöksiä

12 §

Virallisella syyttäjällä on harkintansa mukaan valta olla syyttämättä tähän lakiin perustuvan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä tai muusta siihen verrattavasta vähäisestä rikkomuksesta, josta ei muille ole aiheutunut vahinkoa.

12 §

Joka laiminlyö 1 luvun 23 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden, on tuomittava, jollei laiminlyönti ole vähäinen, sakkoon.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

14 luku

Menettelyä koskevia yleisiä säännöksiä

7 §

Riita-asioina käsitellään vesioikeudessa *kysymys valtaväylän sijainnista ja leveydestä* sekä sellaiset, muutoin kuin hakemuksen tai rangausvaatimuksen yhteydessä vireillepannut asiat, jotka johtuvat vesistön luvattomasta sulkemisesta, yksityisen oikeutta loukaten tai muutoin ilman laillista oikeutta tapahtuneesta vesistöön rakentamisesta, vesistön tai veden pilaamisesta tahi muusta tämän lain tai aikaisemman vesioikeuslainsäädännön vastaisesta, vesialuetta, maata tai pohjavettä koskevasta toimenpiteestä ja jotka tarkoittavat tällaisen toimenpiteen kieltämistä, laitoksen tai rakennelman poistamista ja muuta olojen ennalleen palauttamista sekä luvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista, niin myös, *milloin kysymys ei ole virka-apuasiasta*, asiat, jotka koskevat tämän lain tai sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla annettuun päätökseen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia, samoin kuin tässä laissa kanteella vireille pantaviksi määrätty ja niihin rinnastettavat asiat.

Riita-asioina käsitellään vesioikeudessa sellaiset, *muutoin kuin virka-apuhakemuksella tai ilmoituksella taikka* hakemuksen tai rangausvaatimuksen yhteydessä vireillepannut asiat, jotka johtuvat vesistön luvattomasta sulkemisesta, yksityisen oikeutta loukaten tai muutoin ilman laillista oikeutta tapahtuneesta vesistöön rakentamisesta, vesistön tai veden pilaamisesta taikka muusta tämän lain tai aikaisemman vesioikeuslainsäädännön vastaisesta, vesialuetta, maata tai pohjavettä koskevasta toimenpiteestä ja jotka tarkoittavat tällaisen toimenpiteen kieltämistä, laitoksen tai rakennelman poistamista ja muuta olojen ennalleen palauttamista sekä luvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista, niin myös asiat, jotka koskevat tämän lain tai sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla annettuun päätökseen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia, samoin kuin tässä laissa kanteella vireille pantaviksi määrätty ja niihin rinnastettavat asiat.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.